

اکولوژی شهری و گرایش جوانان مهاجر فصلی به جرم در شهر تهران

قباد کاظمی^۱

ستار پروین^۲

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۷/۸/۲۶

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۷/۱۰/۲۹

هدف این مقاله، بررسی تأثیرات منفی اکولوژیک (بوم شناختی) مهاجرت و شهرنشینی بر گرایش جوانان (کارگران مهاجر فصلی) به جرم و رفتارهای پرخطر در شهر تهران می باشد. فرض کلی مقاله این است که عوامل بوم شناختی شهری بر گرایش کارگران مهاجر فصلی جوان به رفتارهای مجرمانه و پرخطر اثرگذار می باشد. چارچوب نظری تحقق، نظریه اکولوژی شهری است که بر پیامدهای منفی شهرنشینی تأکید دارد. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه کارگران مهاجر فصلی در شهر تهران است که داده های تحقیق از طریق روش پیمایش و با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته و از طریق نمونه گیری غیراحتمالی در دسترس گردآوری شده است. حجم نمونه برابر با ۳۸۱ نفر می باشد. داده های گردآوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت. یافته های توصیفی نشان می دهد میزان شیوع استعمال سیگار و قلیان و اعتیاد به مواد مخدر در بین کارگران فصلی دارای بیشترین فراوانی است. بر اساس نتایج تحقیق، همنشینی افتراقی و از خود بیگانگی اجتماعی با ضریب همبستگی ۰/۶۷۶ و ۰/۵۹۳ دارای قوی ترین رابطه معنادار با میزان آسیب پذیری کارگران مهاجر فصلی می باشد. همچنین نتایج رگرسیونی تحقیق نشان می دهد که متغیرهای مستقل تحقیق، ۰/۶۲ درصد از واریانس و تغییرات متغیر وابسته یعنی گرایش کارگران مهاجر فصلی به جرم و رفتارهای پرخطر را تبیین می کنند.

واژگان کلیدی: مهاجرت، جرم، رفتارهای پرخطر، اکولوژی شهری، شهرنشینی و جوانان

^۱ - استادیار، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران

^۲ - دانشیار، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

مقدمه

مهاجرت فقط یک مفهوم جمعیت شناختی نیست، بلکه ملاحظات اقتصادی، جغرافیایی، جامعه شناختی، فرهنگی و حتی حقوقی و روان شناختی در عینیت یافتن این مفهوم، جایگاه مهمی دارند (ارشاد و مینا ۱۳۸۷). مهاجرت همواره همراه و همزاد بشر بوده است و انسان ها از گذشته های دور تاکنون همواره خواسته یا ناخواسته بنا به دلایل مختلفی مانند ناامنی، جنگ، قحطی، تأمین معاش و ... دست به مهاجرت زده اند.

از قرن هجدهم دو پدیده دیگر یعنی شهرنشینی و صنعتی شدن با این پدیده تلاقی پیدا کرد. همزمان با این دوران، شهرها به مکان های جذب نیروی کار مبدل شدند و افراد زیادی از روستاها و شهرهای کوچک به سمت شهرهای بزرگ جهت جستجوی کار و بهبود وضعیت زندگی خود روانه شدند. با ورود مهاجران و تغییرات جمعیتی در بسیاری از شهرها، مسائل اجتماعی عدیده ای ظهور کردند. با وجود آن که این سه پدیده به خودی خود می توانند شرایط مناسبی را برای بهبود کیفیت زندگی گروه های انسانی فراهم سازند، ولی می توانند مسائل و مشکلات عدیده های را برای مهاجران و جمعیت ساکن شهرها بوجود آورند. نمود این مسئله در شهرهای واقع در کشورهای در حال توسعه بیشتر است.

در کشورهای در حال توسعه، مهاجرت از مناطق روستایی با وجود بیکاری در مناطق شهری اتفاق می افتد. این مسئله به این دلیل است که در کشورهای در حال توسعه، افراد بر اساس درآمد مورد انتظار^۱ و نه درآمد واقعی^۲ و همچنین به خاطر فقر روستایی بسیار زیاد، مهاجرت می کنند. این موضوع "شانس زندگی"^۳ است. مهاجرت از روستاها به شهرها در کشورهای در حال توسعه اغلب به عنوان مسئله یاد می شود. فقر در مناطق روستایی و فاقد توسعه، منجر به هجوم سریع و ناهماهنگ به شهرهای بزرگ می شود که افزایش فقر شهری و مناطق فقیرنشین^۴ را به دنبال دارد (گوتدینر و بود، ۲۰۰۵: ۶۴).

در چند دهه گذشته شهر تهران، همواره با چالش های گروه های مهاجر و پیامدهای آن رو به رو بوده است. آمارهای جمعیتی نیز این مدعا را تایید می کنند. بر اساس آمارهای سال ۱۳۹۰ مرکز آمار ایران، جستجوی کار و تحصیل از عمده ترین دلایل مهاجرت های داخلی در کشور می باشد (سرشماری نفوس و

۱ - expected income

۲ - actual income

۳ - life lottery

۴ - slums

مسکن، ۱۳۹۰). بر اساس این آمارها، استان های تهران، خراسان رضوی و اصفهان بیشترین سهم و استان های ایلام، چهارمحال بختیاری و کهگیلویه و بویراحمد کمترین سهم از مهاجران وارد شده را به خود اختصاص داده‌اند. بررسی خالص مهاجرت نشان می‌دهد که از نظر کمی، مهاجرپذیرترین استان ها عبارت اند از: البرز، تهران، اصفهان و گیلان به ترتیب با ۱۱۷، ۸۶، ۸۱ و ۴۲ هزار نفر و استان های خوزستان، کرمانشاه و لرستان مهاجر فرست ترین استان های کشور بوده‌اند (طیفوری و دیگران ۱۳۹۲).

جرم و امنیت اجتماعی، دو پدیده در هم تنیده و دوسویه هستند؛ به این معنا که وجود جرم حکایت از نبود امنیت اجتماعی در ابعاد ذهنی و عینی آن دارد و از سوی دیگر، وجود ناامنی خود می‌تواند زمینه ساز بروز جرم باشد. احساس امنیت یکی از شاخص های کیفیت زندگی ساکنان شهرها می‌باشد و آسیب های اجتماعی و بروز انواع جرائم از مهمترین پیامدهای عدم احساس امنیت به شمار می‌آید. بخشی از بروز ناامنی با شرایط بوم شناختی شهرها و تغییرات و تحولاتی ناشی از مسائلی چون مهاجرت پیوند دارد.

کارگران مهاجر فصلی، یکی از گروه هایی هستند که در چند دهه گذشته بیشتر برای یافتن شغل مناسب و امرار معاش به شهر تهران مهاجرت کرده اند. مطالعات داخلی و خارجی نشان می‌دهد که این گروه های مهاجر شهری با انواع آسیب های اجتماعی، رفتارهای پرخطر و گاهی جرائم شهری مواجه اند. پژوهش ها نشان می‌دهد که این گروه های مهاجر با مسائلی مانند گرایش به رفتارهای پرخطر (پروین و علی بابایی ۱۳۹۲)، رفتارهای پرخطر جنسی (علاالدینی و همکاران ۱۳۸۹، هو و دیگران ۲۰۰۶، لین و دیگران ۲۰۰۵ و گرفت و نی - آمودودو ۲۰۱۰)، گرایش به مواد مخدر، مصرف الکل و سیگار (یانگ و دیگران ۲۰۰۹، چن و دیگران ۲۰۰۴، جیراپراموکیپتاک ۲۰۰۸)، اثرات منفی بر زندگی خانواده گی (صادقی فسایی ۱۳۸۵ و مارتین ۱۹۹۵)، رفتارهای مجرمانه (پور احمد و کلانتری ۱۳۸۰، شوکای ۲۰۰۰ و هرزوغ ۲۰۰۹)، احساس تبعیض و طرد اجتماعی (ون و وانگ ۲۰۰۹ و ونگ و دیگران ۲۰۰۷) و مواردی از این قبیل، دست و پنجه نرم می‌کنند.

امروزه، بخشی مهمی از جرائم در شهر تهران توسط افرادی صورت می‌گیرد که از سایر استان های کشور در سالیان گذشته به این کلانشهر مهاجرت کرده اند و با خود مسائل عدیده ای از جمله ناامنی و عدم احساس امنیت را آورده اند. موضوع جرم و مهاجرت به ویژه در میان کارگران مهاجر فصلی - به عنوان یکی از اقشار آسیب پذیر شهری و به حاشیه رانده شده - کمتر مورد توجه مطالعات علمی قرار گرفته است.

از این رو، مطالعه حاضر به بررسی اثرات منفی اکولوژیک شهرنشینی و مهاجرت موقت بر گرایش کارگران مهاجر فصلی جوان به آسیب‌های اجتماعی و رفتارهای پرخطر در شهر تهران می‌پردازد.

پرسش اصلی مقاله این است که کارگران مهاجر فصلی پس از مهاجر به تهران چگونه تحت تاثیر اثرات بوم شناختی شهر تهران قرار می‌گیرند و این تاثیر چگونه سبب می‌شود تا آنها به سمت جرم و رفتارهای پرخطر گرایش پیدا کنند؟

پیشینه پژوهش

گری^۱ در ۱۸۲۳ جزو اولین اندیشمندانی است که مسئله جرم را با عواملی مانند فقر و تراکم جمعیت شهری مرتبط کرده است. شهر همواره در ارتباط با مسئله جرم مورد توجه بوده است و در این خصوص این تبیین عام وجود دارد که مواردی مانند تراکم و گمنامی، مهاجرت و نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی در روابط شهر، موجد جرم است (ماکسیم و وایت هد ۱۹۹۸: ۱۶۵).

کلاسر و دوسردوت^۳ در مقاله‌ای با عنوان «چرا جرائم در شهرها بیشتر است» نشان می‌دهند که فرصت‌های پایین دستگیری و گمنامی از ویژگی‌های شهرنشینی موثر در بروز جرم است. همچنین در آمریکا کلانشهرها ۹۷ درصد نسبت به دیگر شهرهای آمریکا و ۳۰۰ درصد نسبت به مناطق روستایی خشونت بیشتری دارند (کلاسر و دوسردوت ۱۹۹۸).

بر اساس مطالعه ژانگ (۲۰۱۴) جرائم کارگران مهاجر، یکی از مسائل اجتماعی در چین است که نشان‌دهنده ناکامی در اصلاح اجتماعی بر مبنای صنعتی شدن و شهری شدن در این کشور است. این مطالعه نشان می‌دهد که عمده مجرمان مهاجر، جوان و مرد هستند، به لحاظ آموزش در سطح پایینی قرار دارند و عمدتاً کارگران خدماتی هستند، در مشاغل بی‌ثبات مشغول‌اند و جرائم آنها اغلب علیه اموال کم‌ارزش است، زیرا که مسئله مالی، مشکل مهاجران است. همچنین در بین آنها خشونت و جرائم سازمان‌یافته بر مبنای شبکه‌های خویشاوندی و دوستی شایع است. به نظر نویسندگان، مواردی مانند نظام دوگانه شهری-روستایی در چین، نظام مدیریتی اجتماعی نامعقول، عدم سازگاری با زندگی شهری، شرایط اقتصادی نامناسب و سطوح پایین مهارت و آموزش از عوامل موثر بر گرایش کارگران به جرم است (ژانگ، ۲۰۱۴).

۱ - Guerry

۲ - Maxim & Whitehead

۳ - Glaeser & Sacerdote

آمارها در چین نشان می دهد که دستگیرشدگان جرائم بیشتر کارگران مهاجر اند- افراد مهاجر شش برابر بیشتر از افراد غیر مهاجر مرتکب جرم می شوند- و جرائم مهاجران کارگر نمود رسانه ای بیشتری دارد. همچنین کارگران مهاجر بیشتر احتمال دارد که قربانی جرائم شوند(هو ۲۰۱۴: ۲۱۵-۲۱۴).

در پژوهش دیگری شیوه زیست مهاجرت کارگری و مصرف مواد مخدر و الکل در تایلند مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج نشان می دهد که ۱۰/۹ درصد از این مردان و زنان دچار سوء مصرف موادی مانند حشیش و ماری جوانا^۱، آمفتامین^۲، افیون^۳، مواد توهم زا^۴، اکستازی^۵ و سول ونت ها^۶ بوده و حدود ۴۳/۳ درصد الکل پرخطر و مضر مصرف کرده اند. بر اساس نتایج، مصرف مواد مخدر به شکل معناداری با جنسیت مردانه، سطوح پایین تحصیلات، بیکاری و حوادث استرس زای زندگی مرتبط است (جیراپراموکپیتاک و دیگران ۲۰۰۸).

نتایج مقاله پروین و علی بابایی نشان می دهد عواملی مانند احساس فشاراجتماعی و بازدارندگی اجتماعی درگرایش کارگران مهاجر فصلی به جرم و رفتارهای پرخطر درشهر تهران موثر است. (پروین و علی بابایی ۱۳۹۲).

چارچوب نظری پژوهش

رویکرد نظری پژوهش، نظریه جبرگرایی شهری یعنی اکولوژی شهری و پیوند آن با گرایش به جرم و رفتارهای پرخطر در بین کارگران مهاجر فصلی است. در نظریه اکولوژی شهری، تلاقی سه عامل یعنی شهرنشینی، مهاجرت و صنعتی شدن زمینه را برای رشد انواع آسیب های اجتماعی و رفتارهای مجرمانه فراهم می کند. کلود فیشر^۷ نظریه اصلی در حوزه شهرگرایی^۸ را به سه دسته تقسیم بندی می کند(فیشر ۱۹۷۵):

۱) جبرگرایی شهری: در این رویکرد برعکس محیط روستایی، محیط شهری اختلالات اجتماعی و روانی را افزایش می دهد و به دلیل وجود بیش از حد محرک ها، استرس زیادی بر ساکنان وارد می شود که مجبورند عقلانی و غیر عاطفی رفتار کنند.

-
- ۱ - cannabis
 - ۲ - amphetamines
 - ۳ - opiate
 - ۴ - hallucinogens
 - ۵ - ecstasy
 - ۶ - solvents
 - ۷ - Claude Fischer
 - ۸ - urbanism

۲) نظریه ترکیبی: در این رویکرد برخلاف نظر جبرگرایان شهری، محیط بوم شناختی و تاثیر عواملی مانند اندازه و حجم جمعیت، ویژگی های غیربوم شناختی مانند طبقه، قومیت و ساختار خانواده می تواند سلامت روانی و اجتماعی ساکنان را تحت تاثیر قرار دهد.

۳) نظریه خرده فرهنگی: بر مبنای این رویکرد، ویژگی جمعی منفی در شهر می تواند منجر به خرده فرهنگ های جدیدی شود و شهرگرایی زندگی اجتماعی را تقویت می کند. بر این اساس، با وجود شهرگرایی، پیوندهای اجتماعی قوی، خرده فرهنگ های جدید و متنوعی را به وجود می آورد.

با توجه به آنکه چارچوب نظری پژوهش بوم شناسی شهری و پیامدهای منفی آن بر گروه های مهاجر جوان است، در ادامه به این رویکرد نظری به عنوان چارچوب نظری و مبنای فرضیات پرداخته می شود. از نظر رابرت پارک^۱، عوامل سه گانه مذکور شیرازه هنجارهای جامعه را از بین می برد، همچنین کارایی و کارآمدی گروهی اولیه مانند گروه های خویشاوندی و خانواده را تضعیف می کند که نتیجه آن رشد جرائم در برخی محلات شهری است.

مکتب شیکاگو و پیشگامان آن بر این پیش فرض بودند که شهرها دارای آثار بیگانه کننده ای هستند. بر اساس نظر ویرث^۲، شهرگرایی منجر به تضعیف پیوندهای اجتماعی با مکان و شکست پیوند اجتماعی غیررسمی می شود که در نهایت تولید بیگانگی می کند. مناطق روستایی دارای جمعیت های کوچک، به شکل اجتماعی همگون و پراکنده هستند و افراد همدیگر را می شناسند و پیوندهای اجتماعی ابزارهای موثری برای کنترل اجتماعی غیررسمی هستند. در مقابل، شهرها دارای جمعیت زیاد، ناهمگون و مترکم هستند و در نتیجه افراد با غریبه ها ارتباط دارند. بدون پیوندهای اجتماعی قوی، کنترل اجتماعی تضعیف می شود که در نهایت پیامد آن، جرم و رشد همه انواع آسیب های اجتماعی است (جیس و روس ۱۹۹۸). از نظر لویز ویرث به دلیل وجود تراکم، حجم و ناهمگونی جمعیت مسائلی مانند بی سازمانی شخصیتی، بیماری ذهنی، خودکشی، بزهکاری، فساد و بی نظمی در شهر نسبت به روستا از نسبت بیشتری برخوردار است (ویرث ۱۹۳۸).

یکی از مفاهیمی که در این رویکرد در جهت تبیین چرایی وجود آسیب های اجتماعی در شهرها استفاده شده است، بی سازمانی اجتماعی است. بی سازمانی اجتماعی می تواند در سطح فردی (شخصیتی)، محلات شهری و ساختار کلی یک شهر اتفاق بیفتد.

^۱ -Robert Park

^۲ - Wirth

ویلسون^۱ از منظر بی‌سازمانی اجتماعی اعتقاد دارد که تغییرات چشم‌گیر اقتصاد در کشوری مانند آمریکا از اقتصاد صنعتی به خدماتی و پسا صنعتی در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۸۰ منجر به در هم شکستن شبکه‌های اجتماعی و کاهش سازمان محلی در شهرها شده است که پیامد آن، رشد خشونت و قاچاق مواد مخدر بوده است (ویلسون ۱۹۸۷).

بی‌سازمانی اجتماعی بر ناتوانی محلات شهری در شناسایی اهداف عمومی و حل مسائل آنی تأکید دارد. بر این اساس، فقر، تحرک سکونت، ناهمگونی قومیتی و فقدان شبکه‌های اجتماعی، ظرفیت و توانایی محلات را برای کنترل رفتار افراد و جلوگیری از رخداد رفتارهای مجرمانه کاهش می‌دهد (چریس و وتزر، ۲۰۰۳).

به نظر شاو و مک کی^۲، بی‌سازمانی اجتماعی در محلات شهری باعث ایجاد سنت‌های جرم^۳ می‌شود که از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود (لاوسن ۲۰۱۰). استارک^۴، بی‌سازمانی اجتماعی را با خشونت و فقدان علاقه مندی با محلیت^۵ پیوند می‌دهد که در نهایت تشدید ترس از جرم، کنترل‌های اجتماعی ضعیف و افزایش بزهکاری را به دنبال دارد (همان).

سامپسون^۶ در ارتباط با بی‌سازمانی اجتماعی، مفهوم کارآمدی جمعی محلات شهری را ارائه می‌دهد. وی معتقد است که برخی نواحی شهری نسبت به برخی دیگر از کارآمدی جمعی بیشتری برخوردارند که بر میزان جرم اثرگذار است (همان). این مفهوم به حس و تجارب مشترک ساکنان و مشارکت و اعتماد آنها به مدیریت و کنترل مسائل محله تأکید دارد. به نظر سامپسون و همکاران، محلات در توانایی فعال کردن کنترل‌های اجتماعی غیررسمی با هم متفاوت اند. کنترل اجتماعی غیررسمی، اشاره به رفتار فعالانه ساکنان در کنترل رفتارهای مجرمان دارد. به عنوان مثال، به پلیس زنگ می‌زنند یا به حمایت از فرد آسیب دیده اقدام می‌کنند. احتمال اینکه ساکنان از این رفتارها اجتناب دهند بستگی به این دارد که آیا در بین آنها اعتماد و همبستگی وجود دارد یا خیر (لی و همکاران ۲۰۰۷). بر اساس مفهوم کارآمدی جمعی هنگامی که ساکنان محلات اعتقاد دارند که محله جای مناسبی برای زندگی هست، دارای حسی از تعلق نسبت به

^۱ - Wilson

^۲ - Shaw and Mackay

^۳ - traditions of crime

^۴ - Stark

^۵ - locality

^۶ - Sampson

حفظ نظم توسط خودشان هستند و بیشتر تمایل دارند تا برای کنترل های رسمی سخت تلاش کنند(سیگل، ۲۰۱۷: ۲۰۵).

رویکردهای جدید بی سازمانی اجتماعی بر ویژگی های زیر تاکید دارند:

- ۱- مشارکت پایین ساکنان در سازمان های داوطلبانه؛
- ۲- کمبود شبکه ها و پیوندهای دوستی؛
- ۳- سطوح پایین کارآمدی جمعی یا نظارت محله بر نوجوانان و دیگر مکانسیم های کنترل غیررسمی؛
- ۴- میزان بالای تحرک سکونتی، تراک جمعیت، خانه های تک والد^۱، مسکن نامناسب و فقر(باراکان، ۲۰۰۵: ۱۶۹-۱۷۲).

مفهوم بی سازمانی اجتماعی که در ابتدا توسط شاو و مکی مطرح شد، بر دانش و تفکر جرم شناختی بالغ بر ۷۵ سال سایه افکند. مهمترین عناصر یافته های آنها شامل موارد زیر است:

- نرخ های جرم تحت تاثیر نیروهای اجتماعی مخرب در محلات شهری فقیر قرار دارد.
- عوامل اجتماعی به جای عوامل فردی، ریشه مسئله جرم است.
- بی سازمانی اجتماعی، کنترل اجتماعی رسمی و غیررسمی را تضعیف می کند که این مسئله، عامل اساسی رفتار کجروانه است(سیگل، ۲۰۱۷: ۱۹۹).

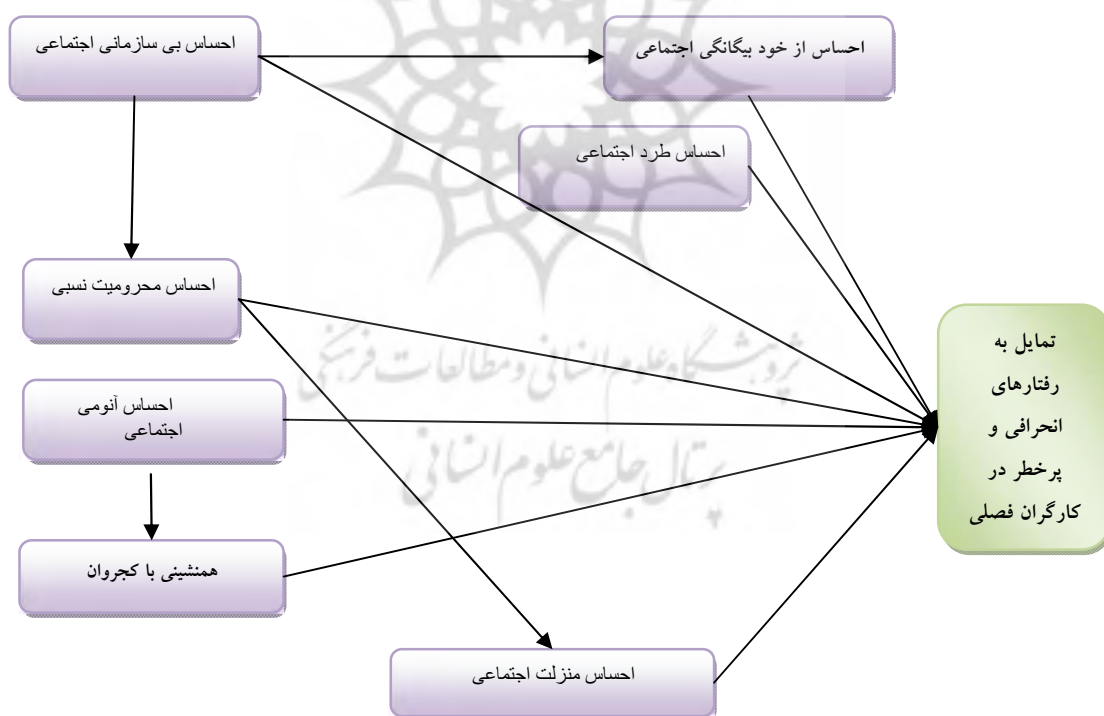
به طور کلی رویکرد نظری پژوهش این است که بر اساس نگاه نظری بوم شناسان شهری، شهر ها و بخصوص کلانشهر ها دارای اثرات و پیامدهای منفی- مانند احساس طرد اجتماعی، احساس بیگانگی اجتماعی، احساس محرومیت نسبی، همنشینی با افراد کجرو و مواردی از این دست- بر ساکنان می باشد که این اثرات در برخی از محلات بی سازمان شهری و در بین برخی گروه ها مانند مهاجران نمود بیشتری دارد که با وجود این شرایط، آسیب های اجتماعی و گرایش به جرم و رفتارهای پرخطر دور از ذهن نیست.

فرضیه های پژوهش

۱. بین میزان احساس طردشدگی در محیط شهری با میزان گرایش به جرم و رفتارهای پرخطر جوانان(کارگران مهاجر فصلی) رابطه معنادار آماری وجود دارد.
۲. بین میزان احساس محرومیت نسبی در محیط شهری با میزان گرایش به جرم و رفتارهای پرخطر جوانان(کارگران مهاجر فصلی) رابطه معنادار آماری وجود دارد.

^۱ -single-parent house

۳. بین میزان بیگانگی اجتماعی و میزان گرایش به جرم و رفتارهای پرخطر جوانان (کارگران مهاجر فصلی) رابطه معنادار آماری وجود دارد.
۴. بین میزان احساس بی سازمانی اجتماعی و میزان گرایش به جرم و رفتارهای پرخطر جوانان (کارگران مهاجر فصلی) رابطه معنادار آماری وجود دارد.
۵. بین میزان همنشینی با افراد کجرو و میزان گرایش به جرم و رفتارهای پرخطر جوانان (کارگران مهاجر فصلی) رابطه معنادار آماری وجود دارد.
۶. بین میزان احساس منزلت پایین اجتماعی و میزان گرایش به جرم و رفتارهای پرخطر جوانان (کارگران مهاجر فصلی) رابطه معنادار آماری وجود دارد.
۷. بین میزان احساس انومی اجتماعی و میزان گرایش به جرم و رفتارهای پرخطر جوانان (کارگران مهاجر فصلی) رابطه معنادار آماری وجود دارد.

شکل ۱: مدل نظری پژوهش

روش شناسی پژوهش

روش مطالعه و تحلیل داده ها

روش تحقیق این پژوهش، پیمایش است که داده های مورد نظر از طریق پرسشنامه محقق ساخته به دست آمد که پس از آزمون مقدماتی و اصلاح پرسشنامه، در اختیار کارگران مهاجر فصلی قرار گرفت. داده های پژوهش با استفاده از نرم افزار spss و آماره هایی مانند ضریب پیرسون، تحلیل رگرسیون و تحلیل مسیر مورد بررسی قرار گرفت.

جامعه آماری و روش نمونه گیری

جامعه آماری در این تحقیق شامل کلیه کارگران جوانی که است به صورت چرخشی و موقتی در ماه ها و فصل های خاصی از سال به شهر تهران مهاجرت می کنند. این گروه معمولاً یا بیکارند و یا در بخش غیررسمی اقتصاد شهری مشغول به کار می شوند. طبق آمارهای غیررسمی معاونت اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران، سالانه حدود ۵۰۰۰۰ نفر کارگر فصلی به تهران مراجعه می کنند (شورای اسلامی شهر تهران ۱۳۸۷). البته با توجه به سیال بودن جمعیت کارگران فصلی، آمار دقیقی از میزان حضور آنها در شهر تهران موجود نمی باشد. لذا همین تعداد جمعیت در فرمول کوکران استفاده شده است. با قرار دادن این مقدار در فرمول کوکران میزان حجم نمونه برابر با ۳۸۱ نفر^۱ به دست آمد. نمونه گیری تحقیق از نوع غیر احتمالی در دسترس بود و تلاش شد تا نمونه گیری کلیه کارگران فصلی را در شهر تهران شامل شود. به همین منظور ابتدا مهمترین مناطق شهر تهران که کارگران مهاجر جوان در آن حضور روزانه داشتند، شناسایی شد. سپس پرسشنامه در اختیار پاسخگویانی که تمایل به پر کردن آن داشتند، قرار گرفت. دلیل استفاده از این شکل از نمونه گیری، نداشتن آمار مشخص از پاسخگویان و بعضاً عدم تمایل برخی از آنها به پر کردن پرسشنامه بوده است.

تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرها

میزان همنشینی با افراد کجرو^۲

۱ - با توجه به محدودیت های احتمالی تحقیق، تعداد ۴۰۰ پرسشنامه در بین کارگران فصلی توزیع شد که در نهایت تعدادی از آنها به دلیل مشکلاتی از جمله عدم پاسخگویی صحیح، حذف شدند که در نهایت تعداد ۳۸۱ پرسشنامه مورد تحلیل قرار گرفت.

۲ - کلیه گویه های شاخص های فوق محقق ساخته است که با استفاده از طیف لیکرت مورد سنجش قرار گرفته اند. اعتبار شاخص ها از طریق اعتبار صوری و مراجعه به دو نفر از صاحب نظران این حوزه به دست آمده است.

ساترلند تحت تاثیر شام و مک کی اعتقاد دارد رفتار انحرافی مانند سایر رفتارهای اجتماعی از طریق همنشینی و پیوستگی با دیگران آموخته می شود (محسنی تبریزی ۱۳۸۳: ۱۰۰). همنشینی افتراقی به میزان ارتباط و یادگیری رفتارهای انحرافی از افراد ناهمنوا و کجرو اشاره دارد. اساس این مفهوم بر یادگیری استوار است. از گویه های زیر برای سنجش این مفهوم استفاده شده است:

در بین دوستان، افرادی هستند که دست به کار خلاف می زنند. / اشکالی ندارد آدم با دوستان خلاف کار نشست و برخاست بکند. / دوستان شما چقدر دوست دارند دست به کارهای خلاف بزنند. / کار خلاف می تواند آدم را پولدار کند. / از بین دوستانم افرادی را می شناسم که دست به کار خلاف زدند و پولدار شدند. / در بین خانواده و یا همشهری هایتان در طول هفته چقدر با دوستان خلاف کار ارتباط دارید. میزان پایایی محاسبه شده برابر با ۰/۹۴ است.

احساس طرد شدگی

طرد اجتماعی حاکی از راه و روش هایی است که افراد از مشارکت کامل در جامعه بزرگ تر محروم می شوند که شامل سه شکل اقتصادی، سیاسی و اجتماعی است (گیدنز، ۱۳۹۳: ۴۶۶-۸۶۸). برای سنجش این مفهوم از گویه های زیر استفاده شده است:

احساس می کنم از خیلی از نیازهایم محروم هستم. / احساس می کنم کسی به من توجهی ندارد. / احساس می کنم درهای زندگی به رویم بسته است. / جامعه باعث شده که کار مناسبی نداشته باشم. / خیلی دوست دارم شغل و درآمد مناسبی داشته باشم، ولی از آنها محروم هستم. / فکر می کنم کارگران از خیلی از حقوق خود محرومند و وضعیت مناسبی ندارند. ضریب پایایی محاسبه شده برای این شاخص برابر با ۰/۸۵ می باشد.

احساس بیگانگی اجتماعی

این مفهوم به وضعی اطلاق می شود که در آن، انسان ها تحت چیرگی نیروهای خودآفریده شان قرار می گیرند و این نیروها به عنوان قدرت های بیگانه در برابرشان می ایستند (کوزر ۱۳۹۳: ۸۴). سیمن ابعاد از خودبیگانگی اجتماعی را شامل بی قدرتی، بی معنایی، بی هنجاری، انزوا و خود بیزاری در نظر می گیرد. از گویه های زیر جهت سنجش این مفهوم استفاده شده است: احساس می کنم هیچ قدرتی در سرنوشتم ندارم. / آینده را تیره و تار می بینم. / احساس می کنم زندگی برایم بی معنا است. / خیلی دوست دارم تنها باشم و کسی کاری به کارم نداشته باشد. / احساس می کنم هیچ چیز در زندگی من سر جایش نیست. /

احساس می‌کنم توان تغییر در زندگی‌ام را ندارم. / نسبت به خودم گاهی احساس تنفر دارم. / احساس می‌کنم جامعه به من ظلم می‌کند. / شرایط شغلی و کاری برایم خسته کننده و تکراری است. / همیشه احساس ناامیدی می‌کنم.

میزان پایایی این شاخص برابر با ۰/۹۴ محاسبه شده است.

احساس محرومیت نسبی

اساس محرومیت نسبی بر مقایسه است. این مفهوم به معنی این اصل کلی است که پاداش‌های دریافت شده توسط شخص بطور مطلق ارزیابی نمی‌شود، بلکه نسبت به انتظارات او برآورد می‌گردد. در کاربرد این اصطلاح معمولاً جزء اجتماعی / فرهنگی مطرح است، زیرا انتظارات شخص اغلب در ارتباط با آنچه هم‌تایان شخص ارزش داده و به دست می‌آورند، برقرار می‌گردد (پورافکاری، ۱۳۷۶: ۱۲۸۴). از گویه‌های زیر جهت سنجش این متغیر استفاده شده است:

وقتی شهر خود را با تهران مقایسه می‌کنید، امکانات شهر خود را نسبت به تهران چگونه ارزیابی می‌کنید. / وقتی وضعیت اقتصادی خود را با دیگران در تهران مقایسه می‌کنید، وضعیت خود را بر اساس امکاناتی مانند درآمد، وضع زندگی، مسکن، تفریحات و... چگونه می‌بینید؟
میزان پایایی این شاخص برابر با ۰/۹۲ است.

احساس بی‌سازمانی اجتماعی

بی‌سازمانی اجتماعی به معنای نارسایی و شکست در یک نظام اجتماعی دارای پایگاه‌ها و نقش‌های مرتبط باهم است که اهداف فردی و جمعی اعضا کمتر امکان تحقق می‌یابد (مرتون، ۱۳۸۵: ۵۱). از گویه‌های زیر برای سنجش این مفهوم استفاده شده است:

به شهر تهران هیچ احساس تعلق ندارم. / خودم را تهرانی نمی‌دانم. / در طول مدتی که در تهران هستم، مکان ثابتی ندارم. / احساس می‌کنم فرق زیادی با آدم‌ها در تهران دارم. / به دوستان کارگرم بیشتر از ساکنان تهران تعلق خاطر دارم. / در تهران هیچ سامانی ندارم. / اگر از دستم بیاید قوانین را در شهر تهران زیر پا می‌گذارم. / قوانین در شهر تهران هیچ ارتباطی به من ندارد.

میزان پایایی محاسبه شده برای این شاخص برابر با ۰/۸۴ می‌باشد.

احساس آنومی اجتماعی

حالتی در یک اجتماع یا گروه است که در آن ساختار اجتماعی در هم گسسته، ارزش‌های اجتماعی از بین رفته و معیارهای فرهنگی نابود شده است (پورافکاری، ۱۳۷۶: ۸۳). گویه‌های زیر جهت عملیاتی کردن و سنجش این متغیر استفاده شده است:

این روزها کسی به فکر مردم نیست و کاری به مشکلات آن‌ها ندارد. / این روزها آدم با کار کردن و زحمت کشیدن به جایی نمی‌رسد. / زندگی طوری شده که نمی‌شود پیش بینی کرد که فردا چه اتفاقی می‌افتد. / در جامعه ما هیچ قاعده خاصی برای دستیابی به موفقیت وجود ندارد. / احساس می‌کنم همه چیز در جامعه ما در هم ریخته است. / در جامعه ما هر کس به فکر خودش است. / معلوم نیست جامعه ما دارد به کجا می‌رود. / در جامعه ما فرق بین بد و خوب معلوم نیست. / میزان پایایی این شاخص برابر با ۰/۹۲ می‌باشد.

احساس منزلت پایین اجتماعی

این مفهوم اشاره به احساس نارضایتی دارد که فرد از وضعیت شغلی و پایگاه اقتصادی- اجتماعی خود دارد. بر اساس نظر کوهن، ناکامی منزلتی منجر به بروز رفتارهای مجرمانه جمعی می‌شود (صدیق سروستانی، ۱۳۹۰: ۴۶). گویه‌های این شاخص عبارت‌اند از:

احساس می‌کنم شغل درست و حسابی ندارم. / کاش درس می‌خواندم تا به جایی می‌رسیدم. / خیلی دوست دارم شغل بهتری با درآمد بیشتر داشته باشم. / احساس می‌کنم با این وضعیت شغلی به هیچ جا نمی‌رسم. / احساس می‌کنم در مقایسه با مشاغل دیگر شغل پایین تری دارم. / از این که کارگر مهاجر فصلی هستم، خیلی ناراحتم. / میزان روایی این شاخص برابر با ۰/۸۶ به دست آمد- گفتنی است که اعتبار شاخص‌ها از طریق اعتبار صوری و رجوع به نظر متخصصان این حوزه حاصل شده است.

گرایش به جرم و رفتارهای پرخطر (متغیر وابسته)

منظور از تمایل به جرم و رفتارهای پرخطر در این تحقیق این است که کارگران فصلی پس از مهاجرت موقتی و چرخشی به تهران تا چه میزان مستعد آسیب‌پذیری هستند و تا چه میزان به جرم و رفتارهای پرخطر^۱ مانند سیگار، اعتیاد، سرقت، قاچاق مواد مخدر، خودکشی و... تمایل دارند. برای سنجش میزان

۱ - منظور رفتارهایی است که سلامت جسمی، روانی و اجتماعی فرد را به خطر می‌اندازند.

شیوع و آسیب پذیری کارگران و تمایل آنان به رفتارهای پرخطر، یک سوال در سه سطح پرسیده شده است:

اولاً، هرکدام از آسیب ها و رفتارهای پرخطر تا چه میزان در بین کارگران شیوع دارد؛ ثانیاً، کارگران چه نگرشی به هرکدام از آنها دارند؛ ثالثاً، خود فرد تا چه میزان درگیر در این آسیب ها و رفتارهای پرخطر می باشد؟

میزان پایایی این شاخص ۰/۹۵ می باشد.

یافته های پژوهش

یافته های توصیفی

نتایج و یافته های توصیفی تحقیق نشان می دهد که حدود ۷۸ درصد از پاسخگویان در محدوده سنی ۱۵ تا ۳۵ سال قرار دارند. بنابراین بیشتر پاسخگویان در گروه سنی جوان قرار دارند. حدود ۸۴ درصد از پاسخگویان دارای تحصیلات دیپلم و زیر دیپلم می باشند. بر اساس یافته های توصیفی، بیشترین فراوانی مربوط به استان کرمانشاه با ۳۶/۷ درصد و لرستان با ۳۵/۴ درصد می باشد که نشان می دهد مبدأ مهاجرت کارگران فصلی بیشتر از استان های غربی کشور می باشد. وضعیت تغذیه و استراحت کارگران فصلی نشان می دهد که بیشتر از نیمی از کارگران پاسخگو آن را «بد و خیلی بد» ارزیابی کرده اند. بیشتر از نیمی از کارگران از میانگین درآمد کمتر از ۳۰۰ هزار تومان در ماه برخوردارند.

یافته ها نشان می دهد که بیشتر از نیمی از کارگران در روستا زندگی می کنند و متأهل هستند. بیشتر از نیمی از کارگران به دلیل سختی کار اظهار داشته اند که در طول روز فشارهای جسمی «زیاد و خیلی زیاد» را تجربه می کنند. نوع مهارت کارگران نشان می دهد که بیشتر از نیمی از آنان فاقد مهارت اند و کارگران ساده هستند؛ به طوری که اکثریت آنها در مشاغل چون کارگری ساده و فعالیت های ساختمانی مشغول به کار هستند. دیگر یافته های توصیفی نشان می دهد میزان شیوع استعمال سیگار و قلیان و اعتیاد به مواد مخدر در بین کارگران فصلی نسبت به آسیب های اجتماعی دیگر دارای بیشترین فراوانی است.

آزمون فرضیات

جدول ۱: ضریب همبستگی متغیرهای مستقل و وابسته و آزمون فرضیات تحقیق

ردیف	فرضیه تحقیق	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری
۱	بین میزان احساس پایین بودن منزلت اجتماعی و میزان آسیب پذیری کارگران	۰/۱۴۳**	۰/۰۰۵

		مهاجر فصلی رابطه معنادار آماری وجود دارد.
۰/۰۰۴	۰/۱۴۵**	۲ بین میزان احساس محرومیت نسبی و میزان آسیب پذیری کارگران مهاجر فصلی رابطه معنادار آماری وجود دارد.
۰/۰۰۰	۰/۳۶۶**	۳ بین میزان احساس آنومی اجتماعی و میزان آسیب پذیری کارگران مهاجر فصلی رابطه معنادار آماری وجود دارد.
۰/۰۰۰	۰/۴۲۴**	۴ بین میزان بی سازمانی اجتماعی و میزان آسیب پذیری کارگران مهاجر فصلی رابطه معنادار آماری وجود دارد.
۰/۰۰۰	۰/۴۳۳**	۵ بین میزان احساس طردشدگی در محیط شهری و میزان آسیب پذیری کارگران مهاجر فصلی رابطه معنادار آماری وجود دارد.
۰/۰۰۰	۰/۵۹۳**	۶ بین میزان از خودبیگانگی اجتماعی و میزان آسیب پذیری کارگران مهاجر فصلی رابطه معنادار آماری وجود دارد.
۰/۰۰۰	۰/۶۷۶**	۷ بین میزان همنشینی با افراد کجرو و میزان آسیب پذیری کارگران مهاجر فصلی رابطه معنادار آماری وجود دارد.

معنی داری در سطح ۹۵ درصد اطمینان* معنی داری در سطح ۹۹ درصد اطمینان*

یافته های مربوط به آزمون فرضیات نشان می دهد که کلیه فرضیات تحقیق دارای ارتباط معنادار آماری با متغیر وابسته تحقیق هستند؛ به طوری که هم نشینی افتراقی با میزان رابطه ۰/۶۷۶ دارای قوی ترین رابطه با متغیر وابسته به صورت رابطه ای معنادار، قوی و مثبت می باشد. پس از آن، احساس از خودبیگانگی اجتماعی است که با میزان رابطه ۰/۵۹۳ دارای رابطه ای قوی و مثبت با میزان گرایش کارگران فصلی به آسیب های اجتماعی و رفتارهای پرخطر می باشد. در بین متغیرهای مستقل، متغیرهای احساس محرومیت نسبی و احساس منزلت پایین اجتماعی از ضعیف ترین رابطه با متغیر وابسته برخوردارند. کمترین ضریب همبستگی مربوط به فرضیات اول و دوم است. نتایج مربوط به آزمون فرضیات در جدول بالا مشاهده می شوند.

تحلیل رگرسیونی

نتایج تحلیل رگرسیونی بیانگر آن است که با وارد کردن همه متغیرهای هفت گانه مستقل تحقیق، متغیرهای احساس از خود بیگانگی و هم نشینی افتراقی با افراد کجرو دارای ارتباط مستقیم معنادار آماری و سایر متغیرها، دارای ارتباط غیرمستقیم با میزان گرایش کارگران فصلی به آسیب های اجتماعی و رفتارهای پرخطر هستند. متغیرهای هم نشینی افتراقی با میزان بتای ۰/۵۴ و متغیر از خود بیگانگی با بتای ۰/۴۱ دارای

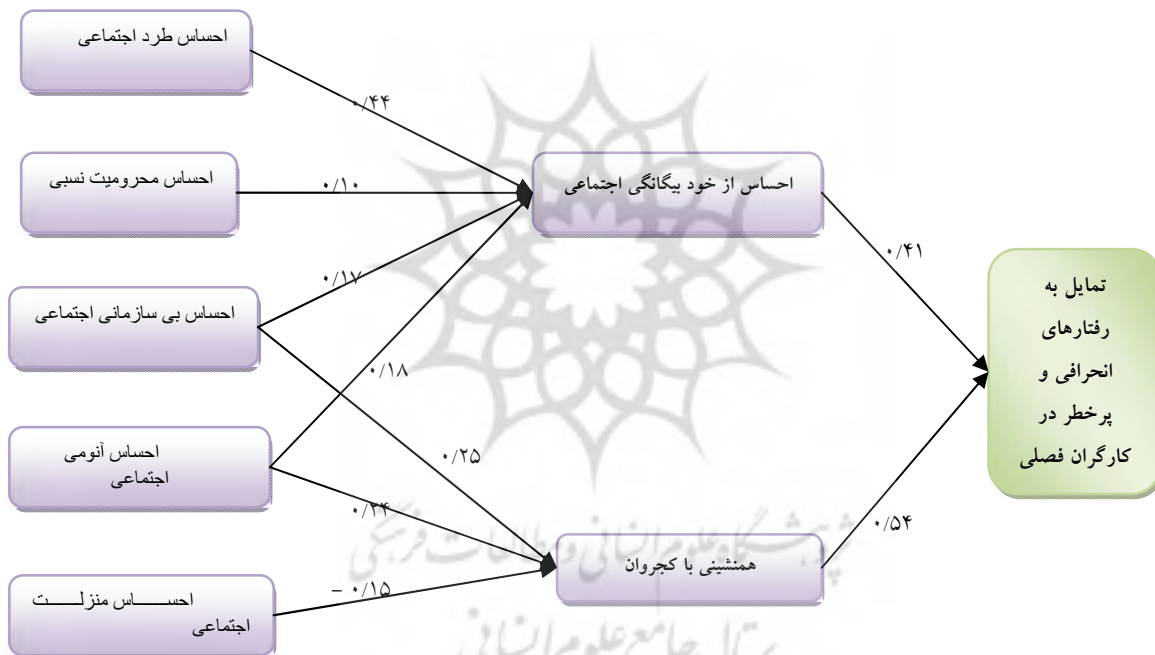
قوی‌ترین رابطه با متغیر وابسته تحقیق می‌باشند. بر اساس یافته‌ها، متغیرهای مستقل مذکور حدود ۰/۶۶ درصد از واریانس و تغییرات متغیر وابسته تحقیق را تبیین می‌کنند که در جدول زیر مشاهده می‌شوند:

جدول ۲: ضریب همبستگی و ضریب تعیین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته

ضریب همبستگی R	ضریب تعیین R ^۲	ضریب تعیین تصحیح شده	مقدار F	سطح معناداری
۰/۷۹	۰/۶۲۴	۰/۶۲۲	۳۲۹	۰/۰۰۰

همچنین مدل نهایی رگرسیون با وارد کردن همه متغیرهای تحقیق که دارای اثرات مستقیم و غیر مستقیم هستند، نشان می‌دهد که متغیرهای هم‌نشینی افتراقی با اثر کلی ۰/۵۴ و از خودبیگانگی اجتماعی با اثر کلی ۰/۴۱ دارای بیشترین اثر کلی بر متغیر گرایش کارگران مهاجر فصلی به آسیب‌های اجتماعی و رفتارهای پرخطر هستند. نمودار ۱، تحلیل مسیر و روابط بین متغیر وابسته و متغیرهای مستقل تحقیق را نشان می‌دهد.

نمودار ۱: مسیر تأثیرگذاری متغیرهای مستقل معنادار در معادله‌ی رگرسیونی بر متغیر وابسته

پس از به دست آوردن مدل نهایی روابط میان متغیرهای مستقل و وابسته، به محاسبه مجموع تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای مستقل معنادار در مدل بر متغیر وابسته پرداخته می‌شود.

جدول ۳: میزان تأثیرات مستقیم، غیرمستقیم و کلی متغیرهای مستقل معنادار بر متغیر وابسته

متغیر	تأثیرات مستقیم	تأثیرات غیر مستقیم	مجموع تأثیرات
همنشینی با افراد کجرو	۰/۵۴	-	۰/۵۴
احساس بیگانگی اجتماعی	۰/۴۱	-	۰/۴۱
احساس انومی اجتماعی	-	۰/۱۹	۰/۱۹
احساس بی‌سازمانی اجتماعی	-	۰/۱۹	۰/۱۹

۰/۱۸	۰/۱۸	-	احساس طرد اجتماعی
-۰/۰۸	-۰/۰۸	-	احساس منزلت اجتماعی
۰/۰۴	۰/۰۴	-	احساس محرومیت نسبی

تأثیر متغیر هم‌نشینی افتراقی با افراد کجرو بر میزان تمایل به آسیب‌های اجتماعی و رفتارهای پرخطر در کارگران مهاجر فصلی برابر با ۰/۵۴ است که کل این میزان به طور مستقیم و بدون واسطه صورت گرفته است. تأثیر احساس از خود بیگانگی اجتماعی نیز ۰/۴۱ بوده که کل آن به صورت مستقیم است. همچنین مجموع تأثیرات احساس آنومی اجتماعی ۰/۱۹- بوده که به صورت غیرمستقیم می‌باشد. مجموع تأثیرات متغیر احساس بی‌سازمانی اجتماعی نیز ۰/۱۹ درصد است که به صورت غیرمستقیم و از طریق دیگر متغیرها صورت پذیرفته است.

به طور کلی داده‌های جدول نشان می‌دهد که متغیرهای هم‌نشینی افتراقی و احساس از خودبیگانگی اجتماعی دارای بیشترین تأثیر بر متغیر وابسته تحقیق هستند و متغیرهای احساس آنومی اجتماعی و احساس بی‌سازمانی اجتماعی و احساس طرد اجتماعی، احساس منزلت اجتماعی و احساس محرومیت نسبی پس از این دو متغیر قرار دارند.

بحث و نتیجه گیری

مطالعه حاضر به بررسی اثرات منفی شهرنشینی و مهاجرت موقت و فصلی کارگران در شهر تهران پرداخته است. با وجود آنکه بر نظریه اکولوژی شهری انتقاداتی وارد است (نک ارشاد و مینا، ۲۰۱۰)، نتایج تحقیق نشان داد که تأثیرات منفی و اکولوژیکی شهرنشینی می‌تواند از عوامل تأثیرگذار در گرایش کارگران مهاجر فصلی به سوی آسیب‌های اجتماعی و رفتارهای پرخطر باشد. یافته‌ها بیانگر آن بود که تأثیرات منفی مهاجرت و شهرنشینی می‌تواند حدود ۶۲ درصد از تغییرات و واریانس متغیر وابسته تحقیق را تبیین کند. بنابراین می‌تواند گفت که رابطه بین مهاجرت و شهرنشینی از یک سو و آسیب پذیری گروه‌های مهاجر مانند گروه‌های مهاجر کارگری، از سوی دیگر در این پژوهش نیز مورد تایید قرار می‌گیرد. در بین تأثیرات چندگانه شهرنشینی، متغیرهای هم‌نشینی افتراقی با افراد کجرو و از خودبیگانگی اجتماعی در فضای شهری دارای بیشترین تأثیر و رابطه با متغیر گرایش به آسیب‌های اجتماعی و رفتارهای پرخطر مانند مصرف سیگار و مواد مخدر در بین کارگران مهاجر فصلی می‌باشد.

نتایج تحقیق نشان داد که رفتارهای پرخطری مانند مصرف سیگار، قلیان و مواد مخدر دارای بیشترین شیوع در بین کارگران فصلی می‌باشد که نتایج پژوهش‌های یانگ و دیگران (۲۰۰۹)، چن و دیگران (۲۰۰۴) و جیراپراموکیتاک (۲۰۰۸) را تایید می‌کند. همچنین، با نتایج پژوهش شوکای (۲۰۰۰) و پوراحمد و کلانتری (۱۳۸۱) که به رابطه بین مهاجرت و کجروی می‌پردازد، همسوست. یافته‌های تحقیق هرزوغ نشان‌گر رابطه بین سازمانی اجتماعی و جرم است که با یافته‌های تحقیق حاضر مطابقت دارد (هرزوغ ۲۰۰۹). در این تحقیق رابطه بین احساس محرومیت نسبی و تمایل به آسیب‌های اجتماعی مورد تایید واقع شد که با نتایج تحقیق کاواچی و دیگران (۱۹۹۹) همخوانی دارد.

بر اساس تئوری بوم‌شناسی شهری، مهاجرت، پیوندها و کنترل‌های غیررسمی را از بین می‌برد و افراد مهاجر به دلیل شرایط ناشی از آن، بیشتر از گروه‌های اجتماعی دیگر در معرض انواع آسیب‌های اجتماعی، جرم و رفتارهای پرخطر هستند. بنابراین در این رویکرد نظری، مهاجرت از عواملی است که در شهرها می‌تواند زمینه‌ساز بروز انواع آسیب‌های اجتماعی شود. نتایج تحقیق حاضر نیز این ادعای نظری را مورد تایید قرار می‌دهد؛ بدین معنا که کارگران مهاجر فصلی به دلیل ویژگی‌هایی مانند احساس محرومیت نسبی، احساس طرد اجتماعی، احساس بی‌سازمانی اجتماعی و مواردی از این دست که در اثر مهاجرت بر آن‌ها مستولی می‌شود، از جمله گروه‌های حاشیه‌ای در شهر تهران هستند که در معرض انواع آسیب‌های اجتماعی و رفتارهای پرخطر قرار دارند. بنابراین به طور کلی می‌توان گفت که شهرها و محلات مهاجر پذیر که با شرایط ناهمگونی و نابسامانی ناشی از مهاجرت مواجه‌اند بیشتر از سایر شهرها و محلات در معرض آسیب‌های اجتماعی هستند. نتایج این تحقیق می‌تواند در سیاست‌گذاری اجتماعی مربوط به افراد و گروه‌های مهاجر مانند کارگران مهاجر فصلی در کلانشهرهای مهاجرپذیر مانند تهران، کرج، مشهد، قم و... مورد استفاده قرار گیرد.

پیشنادهای پژوهش

حال بر اساس نتایج پژوهش پیشنهادات زیر ارائه می‌شود:

- با توجه به آنکه خاستگاه بخش مهمی از کارگران مورد مطالعه استان‌های غرب کشور است، پیشنهاد می‌شود که در برنامه ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها کلان کشور مسئله بیکاری در این استان‌ها مورد توجه بیشتری قرار گیرد تا در وهله اول از مهاجرت‌های بی‌رویه کارگران فصلی به شهر تهران جلوگیری شود.

- در پژوهش های آتی آسیب هایی که خود کارگران- از جمله اعتیاد و خودکشی- با آن مواجه اند از سوی پژوهشگران مورد توجه بیشتری قرار گیرد.
- با توجه به آنکه بیشتر کارگران در بخش غیررسمی اقتصاد شهری مشغول به فعالیت اند، شهرداری تهران تسهیلات بیشتری برای آنها از جمله خوابگاه، بیمه و.. در نظر بگیرد.
- با توجه به آنکه گاهی با کارگران فصلی برخوردهای نامناسبی صورت می پذیرد، پیشنهاد می شود در رسانه ای جمعی مسائل و مشکلات آنها بیشتر منعکس شود.
- مطالعات نشان می دهد که بخشی از جرائم شهری توسط گروه های مهاجر انجام می شود. انجام مطالعات بیشتر در این زمینه می تواند در کاهش این جرائم که بخشی از آن مربوط به ناجاست، کمک کند.

در نهایت باید گفت که انجام پژوهش درباره گروه های مهاجر جوان مانند کارگران به دلیل سختی زندگی در شهر تهران، بسیار مشکل است؛ چنان که از یک طرف، دسترسی به آنها قدری مشکل است و از طرف دیگر انجام مصاحبه با آنها نیازمند صرف زمان و حوصله بسیار است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع

- ارشاد، فرهنگ و صدف، مینا. (۱۳۸۷). «مهاجرت، نابرابری و پیامدهای آن». فصلنامه تحلیل اجتماعی نظم و نابرابری. سال اول، شماره ۵۹.
- پروین، ستار و علی بابایی، یحیی. (۱۳۹۲). «تبیین جامعه شناختی گرایش کارگران مهاجر فصلی به رفتارهای پرخطر در شهر تهران». فصلنامه توسعه روستایی دانشگاه تهران. دوره ۵، شماره ۱.
- پور احمد، احمد و کلانتری، محسن. (۱۳۸۱). «نقش مهاجرین در نوع و میزان جرائم ارتكابی شهر تهران». نامه علوم اجتماعی. شماره ۲۰.
- پورافکاری، نصرت‌الله. (۱۳۷۶). فرهنگ جامع روانشناسی - روانپزشکی. تهران: نشر فرهنگ معاصر
- شورای اسلامی شهر تهران. (۱۳۸۷). دستورالعمل ساماندهی کارگران ساختمانی و فصلی.
- صادقی فسایی، سهیلا. (۱۳۸۵). «ارائه یک الگوی مفهومی برای مسائل و انحرافات اجتماعی و ارائه راه حل‌های کاهش آن در عسلویه». مجله جامعه شناسی ایران. شماره ۲.
- صدیق سروستانی، رحمت‌الله. (۱۳۹۰). آسیب شناسی اجتماعی. تهران: انتشارات سمت
- صدیق سروستانی، رحمت‌الله. (۱۳۶۹). «انسان و شهر نشینی». نامه علوم اجتماعی. دانشگاه تهران.
- طیفوری، وحید و دیگران. (۱۳۹۲). «بررسی شاخص‌ها، علل و جریان‌های مهاجرت داخلی ایران». همایش تحلیل یافته‌های سرشماری نفوس و مسکن.
- علاء‌الدینی، پویا و همکاران. (۱۳۸۹). «جابجایی جمعیت و اچ آی وی». مجله بررسی مسائل اجتماعی ایران. شماره ۳، دانشگاه تهران.
- گیدنز، آنتونی. (۱۳۹۳). جامعه شناسی. حسن چاوشیان. تهران: نشر نی
- لوئیس، کوزر. (۱۳۹۳). زندگی و اندیشه بزرگان جامعه شناسی. محسن ثلاثی. تهران: علمی
- محسنی تبریزی، علیرضا. (۱۳۸۳). وندالیسم. تهران: آن
- مرتون، رابرت. (۱۳۸۵). مشکلات اجتماعی و نظریه جامعه شناختی. نوین تولایی. تهران: امیرکبیر
- مرکز آمار ایران. (۱۳۹۰). سرشماری نفوس و مسکن.

- Chen, Xinguang et al. (۲۰۰۴). **Cigarette smoking among rural-to-urban migrants in Beijing, China, Preventive Medicine**. Published by Elsevier Ltd
- Fischer, C. S. (۱۹۷۵). **“Toward a Sub cultural Theory of Urbanism”**. American Journal of Sociology ۸۰: ۱۳۱۹-۴۱.
- Geis J. Karlyn and Catherine Ross, E. (۱۹۹۸). **“A New Look at Urban Alienation: The Effect of Neighborhood Disorder on Perceived Powerlessness”**. Social Psychology Quarterly, Vol. ۶۱, No. ۳
- Glaeser, Edward. & Bruce, Sacerdote. (۱۹۹۸). **“Why Is There More Crime in Cities?”**. Journal of Political Economy, ۱۹۹۹, vol. ۱۰۷, no. ۶,
- Gottdiener, Mark and Leslie, Budd. (۲۰۰۵). **The concepts in urban studies**. Sage publication
- Greif, J., Meredith & F. Nii-Amoo, Dodoo. (۲۰۱۰). **“Internal migration to Nairobi’s slums: Linking migrant streams to sexual risk behavior”**. Health & Place, ۱۷, ۸۶-۹۳
- Herzog, Sergio. (۲۰۰۹). **“ethnic and migrant residential concentration and crime rates”**. Journal of criminal justice.
- Hu, Z. et al. (۲۰۰۶). **HIV-related sexual behaviour among migrants and non-migrants in a rural area of China: Role of rural-to-urban migration**. Public Health, Published by Elsevier Ltd
- Jirapramukpitak, Tawanchai. (۲۰۰۸). **“Rural-urban migration, illicit drug use and Hazardous/harmful drinking in the young Thai population”**. Addiction, ۱۰۳, ۹۱-۱۰۰
- Kubrin, Charis and Ronald Weitzer. (۲۰۰۳). **“New direction in social disorganization theory ۲۰۰۳”**. Journal of research in crime and delinquency .vol۴۰ no ۴.
- Lawson, Tony & Tim, Heaton. (۲۰۱۰). **Crime Deviance**. Published by Palgrave MacMillan

- Lilly, Robert, Francis T. Cullen, Richard Ball, A. (۲۰۰۷). **Criminological Theory: Context and Consequences**. sage pub
- Lin, Danhua, et al. (۲۰۰۵). **Alcohol intoxication and sexual risk behaviors among rural-to-urban migrants in China, Drug and Alcohol Dependence**. Published by Elsevier Ltd
- Martin, Sandra, L. (۱۹۹۵). “**Survey of exposure to violence among the children of migrant and seasonal farm workers**”. Public health report, vol. ۱۱۰.
- Maxim, Paul, & Whitehead, Paul. (۱۹۸۱). **Explaining Crime, Fourth Edition**. Butterworth-Heinemann
- Shukai, Zhao. (۲۰۰۰). “**criminality and the policing of migrant workers**”. The china journal, No.۴۳.
- Siegel. Larry. (۲۰۱۷). **Criminology: theories, patterns and typologies**. Tamson-Wadsworth
- Wen , Ming and Guixin, Wang. (۲۰۰۹). “**Demographic, Psychological, and Social Environmental Factors of Loneliness and Satisfaction among Rural-to-Urban Migrants in Shanghai, China**”. International Journal of Comparative Sociology, Vol ۵۰(۲) : ۱۵۵–۱۸۲
- Wirth, Louis. (۱۹۳۸). “**urbanism as a way of life**”. The American Journal of Sociology, Vol. ۴۴, No. ۱.
- Wilson, W. j. (۱۹۸۷). **The Truly Disadvantaged: the inner city, the underclass, and public policy**.The University of Chicago Press
- Wong, Daniel et al. (۲۰۰۷). **Rural migrant workers in urban China: living a marginalised life**. Blackwell Publishing Ltd and the International Journal of Social Welfare
- Xu, Jionhuo. (۲۰۱۴). **Urbanization and inevitable migration: Crime and migrant workers**. The Routledge Handbook of Chinese Criminology Edited by Liqun -Cao, Ivon Y, Sun, and Bill Heberton

- Yang, T. et al. (۲۰۰۹). **Smoking patterns among Chinese rural–urban migrant workers**. The Royal Society for Public Health, Published by Elsevier Ltd
- Zhang, Dejun. (۲۰۱۴). “**Status and Causes of Chinese Migrant Workers’ crimes**”. Canadian Center of Science and Education. Vol۱۰ NO ۹.

Urban Ecology and Youth Tendency to Crime in Tehran

Ghobad Kazemi

Ph.D., Assistant Professor, Faculty of Law and Political Sciences, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran

Sattar Parvin

Ph.D., Associate Professor, Faculty of Social Sciences, University of Allameh Tabatabaai, Tehran, Iran

Received: ۱۷ Nov. ۲۰۱۸

Accepted: ۱۹ Jan. ۲۰۱۹

Migration is one of the important social problems in Tehran. The article is to study negative effects of urban ecology on seasonal migrant youth’s tendency to crime and high risk behavior in Tehran. The theory framework is based on urban ecology of Chicago school and the research method is survey (questionnaire). Statistical population is all seasonal migrant youth that are living in Tehran temporarily. The descriptive findings showed that smoking, hookah and addiction are more common among seasonal migrant youth. According to the results, the differential association and social alienation with a correlation coefficient of ۰/۶۷۶ and ۰/۵۹۳ are of the strongest relation with the degree of vulnerability of seasonal migrant youth. The regression results indicated that independent variables explain ۶۲ percent of the variance of

dependent variable as tendency of seasonal migrant workers to crime and high risk behavior. The findings of this research can be effective in reducing the crimes of migrant youth.

Key Words: Migration, Crime, High Risk Behavior, Urban Ecology, Urbanization and Youth

